

O B S A H

Úvod § 1—3	3
A. VĚTA JAKO CELEK § 4—96	7
1. Věty neslovesné § 4—22	7
Věty jmenné § 5—10	8
věty, kde je nositelem větné platnosti jméno, infinitiv, příslovce, věty zvolačí 5-6; věty po upozorňovacích citoslovcích 7.	8
rozdíl v rozsahu jmenných vět mezi jazykem starým a novým 8.	11
povaha jmenných vět a jejich vývoj: věty sponové, verbalisace 9-10 Literatura	12 14
Věty citoslovečné § 11—22	14
s citoslovci zvukovými a citovými 11.	14
s upozorňovacími <i>nalí, to, ono, ano, tu, tedě</i> 12	15
větná platnost citoslovců 13	17
změna významu upozorňovacího v přitakací a popírací 14—15	18
citové (náladové) částice, projev situačně prvotní a druhotný 16, 17	20
<i>ono, to</i> 18	22
náladové <i>on, an a ono, ano</i> 19, 20	23
přísllovečné a spojkové pojetí citoslovců 21	25
vznik osobního zájmena <i>on</i> 22	26
Literatura	28
2. Věty slovesné § 23—29	29
Věty záporné 23	29
Literatura	32
Věty s obecným osobním podmětem mužským § 24—28	32
typ »tam syobodně může může se jeti« 24	32
typ »když člověk ustane« 25	34
typ »říkají Iudé (oni) říkají« 26	35
typ »s počtivostí nejdál dojdeš« 27	36
typ »vidáme to vidáte to« 28	37
Literatura	38
Věty tázací § 29	38
Literatura	39
3. Souděti § 30—96	39
Souřadné věty obsahové, jednak bezspojčné (»vizi na tobě, ty jsi pro- rok«), jednak se spojkou <i>a</i> (»uzříš a já třetí den vstanu«) 30; jsou odrazem vývoje myšlení; spojka <i>a</i> je od původu citoslovce 31	40
Jiné věty než obsahové uvozené spojkou <i>a</i> : přípustkové (»pohnal mě holomkem a já paní jímám«), zřetelové 32; jejich poměr k větám s podřad- nými spojkami 33	42

Věty souvětí podřadného spojené souřadnými spojkami (»moci-li tak budeš učiniti a ty učiní«) 34; platnost jejich spojek 35	44
Souvětí s obsahovou větou uvozenou citoslovcem <i>nali</i> 36	47
Souvětí s obsahovou větou uvozenou citoslovcem <i>ano</i> 37	49
Souvětí s obsahovou větou uvozenou shodným <i>an</i> , <i>ana</i> . . . nebo neshodným <i>an</i> 38; vznik <i>an</i> , <i>ana</i> . . . 39—41	50
Obsahové věty se spojkou <i>že</i> (<i>eže</i> . . .) a <i>jenž</i> 42; původ a vývoj spojky <i>že</i> 43	55
Obsahové věty uvozené spojkou <i>jako</i> (<i>že</i>) 44	58
Literatura	59
Obsahové věty oznamovací s kondicionálem (»ty pravíš, bych já blúdil«) 45; časová platnost 46	59
Obsahové věty přací s kondicionálem (»káza, by se hotovali«) 47	61
Účelové věty s kondicionálem (»volili, aby byl papežem«) 48	63
Přací a účelové věty s indikativem s <i>ať</i> (»učin, ať budem zdraví«); vznik opsaného imperativu <i>ať nese</i> 49; vznik přací a účelové platnosti 50; přací a účelové věty s <i>ať</i> s kondicionálem 51	64
Podmínkové souvětí neskutečné 52; vývoj podmínkové platnosti kondicionálu 53; časová platnost podmínkového kondicionálu 54	67
Literatura	70
Souvětí vyjadřující podmínku skutečnou: podmínovací věty s impe- rativem; spojkové <i>buď</i> 55; podmínovací věty <i>necht</i> 56, s <i>ať</i> 57; s kondi- cionálem 58; s <i>ač</i> 59, <i>kdy</i> , <i>když</i> , <i>jakž</i> 60; s <i>-li</i> 61; s <i>jest-li</i> , <i>že</i> 62, 63	70
tázací původ vět s <i>-li</i> , s <i>jestliže</i> , <i>ač</i> 64	80
Souvětí přípustkové s <i>ač</i> , <i>kak</i> , <i>když</i> 65; jejich původ 66	82
Literatura	86
Souvětí časové s <i>když</i> (<i>kdy</i> , <i>kda</i>), <i>jedyžto</i> , <i>jedaž</i> 67; jejich původ 68; souvětí s <i>kdyžkoli</i> 69, s <i>jakož</i> (<i>brzo</i> . . .) 70	86
Podřadné souvětí příčinné s <i>protože</i> 71, s <i>poněvadž</i> 72, s <i>jež</i> , <i>ježto</i> , (<i>ješto</i>) 73 89	
Souvětné věty s <i>až</i> : »krátký čas toho vynide, až král Filip světa snide« 74; »liška toho řeci netaže, až ji čbán k sobě přitaže« 75; »dřeve než šest dni pominu, až strati lidu třetinu« »nezapěje kokot, až mě zapříš« 76	94
větná platnost <i>ne</i> , staročes. <i>nie</i> 77, 78	96
spojkové <i>až</i> 79	98
Literatura	99
Věty vztahné § 80—94	99
a) Vztahné věty s <i>jenž</i> a <i>ješto</i> : <i>jenž</i> od původu zájmeno ukazovací 80; neshodné <i>ješto</i> 81; jeho vznik a vývoj 82, 83	99
b) Vztahné věty s <i>kto</i> , <i>který</i> 84; rozdíl mezi větami s <i>jenž</i> a <i>který</i> 85; platnost vět s <i>který</i> 86	105
c) Nahrazování typu a) typem b) a naopak: ústup příslovci slušejících k <i>jenž</i> , a to <i>jedyž</i> , <i>jamo</i> , <i>jeliž</i> , <i>poňuž</i> , <i>doňud</i> 87	108
ústup neutra <i>jež</i> , <i>ješto</i> v platnosti příslovečné 88; ústup zpodstatnělého neutra <i>jež</i> 89	110
ústup adjektivního <i>jenž</i> 90	112
d) Zájmeno <i>jaký</i> 91	114
Literatura	115
Souvětí se situačně druhotným projevem vyjádřeným podřadně (t. zv. p ř í m á a n e p ř í m á ř e č) 92; pošinutí gramatické osoby 93; vývoj 94	115
Literatura	118
Závěr k výkladům o souvětí 95, 96	118

B. ČÁSTI (ČLENY) VĚTY § 97—123	123
1. <i>Doplňek</i> § 97—106	123
Adjektivní a substantivní doplňek 97; adverbialisace doplňku substantivního 98, adjektivního 99, 100; vztah mezi adverbii na <i>-ě, -e</i> a na <i>-o</i> a jejich vývoj 101, 102; adverbialisace doplňkového přechodníku (<i>mlčky...</i>) 103; případy typu »vizu tě ležie« 104; doplňkové <i>rád — raději</i> 105	123
<i>nic (nicí), čist niti, ruč, čtvernoh, pěš</i> 106	137
Literatura	138
2. <i>Jmenná přísudková a obsahová určení</i> § 107—110	138
Jejich rozdíl od doplňků; porušování shody, adverbialisace 107; vývoj typu A (»to je správné, pravda«) 108, typu B (»přítel se stal opatrný, ředitelem«) 109, typu C (»chci býti šťasten, učitelem«) 110	138
Literatura	146
3. <i>Pořádek větných částí (slovosled)</i> § 111—123	147
Postavení příklonek: nejčastěji za prvním větným členem; jejich vkládání do dvojslovného prvního členu 111; postavení za druhým nebo dalším členem; za spojkami <i>a, i, ale, avšak, však</i> 112; několik příklonek, jejich pořad 113; postavení dativu 114	147
Postavení přívlastků: shodný adjektivní přívlastek 115; souřadně rozvíjený adj. přívlastek 116	153
shodný substantivní přívlastek 117; neshodný, a to genitivní 118, jiný 119	155
přívlastkový výraz souřadný a nesouřadný 120	158
Postavení předložek, jejich opakování 121; některé případy zvláštní (<i>ne v svém, i v žádné...</i>) 122; postavení předložek <i>dle, podlé, miesto</i> 123	159
Literatura	163
C. SLOVESNÉ TVARY § 124—144	164
1. <i>Supinum</i> § 124—126	164
Literatura	166
2. <i>Infinitiv</i> § 127—136	167
Jeho slootovorná a větoslovná povaha 127	167
Infinitiv v úkonu zřetelového a účelového příslovce: v typu »chléb tvrdý jísti« 128, »pokrm jísti« 129, »káže jemu státi« 130	168
Substantivisace a verbalisace infinitivu v případech typu »čistota je l'uba slyšeti > čistota je l'ubo slyšeti« 131; vztah mezi substantivisací a verbalisací 132; případy typu „pytel penězóm klásti“ 133; „jechu se hradu staviti“ 134; význam možnosti, nutnosti (»lídem jest věděti«), dativ s infinitivem; pasivní platnost infinitivu 135; otázky »čo (jest) činiti?« a »neviem čo činiti« 136	171
Literatura	179
3. <i>Přechodníky</i> § 137—144	179
Jejich slovnědruhová a platnost adjektivní; verbalisace 137	179
Větná platnost přechodníků a její vývoj: platnost jako jmenných vět, spojování spojek s větou souvětňnou 138; myšlenková podřadnost přechodníkových vět, přechodníky v opsaných tvarech typu »jsem nesa« 139	180
Přechodníky vyjadřují děj rozvíjecí 140; případy typu »nenie kto pomoha«, »neviem čo čině«, »jakž moha se brániě«, »činíš se nevěda« 141; typ »kázal jej naleznúć(e) přivěsti«, »vizu tě ležie« 142	183
Různopodmětuté přechodníky, jejich původ a vývoj 143, 144	187
Literatura	189
SEZNAM ZKRATEK STARÝCH PRAMENŮ	191
REJSTRÍK	194